

KỸ THUẬT NUÔI ẾCH LAI VÀ HIỆU QUẢ KINH TẾ

*Trường hợp nuôi bằng lồng lưới đặt trên mặt nước ao hồ sẵn có hoặc
bể giả làm bằng bạt nhựa*

*Chương trình hợp tác giữa trường Đại học Tây Nguyên và trường Đại học Khoa
học Tự Nhiên Thành phố Hồ Chí Minh về Bảo tồn đa dạng sinh học của đất
ngập nước tại Vườn quốc gia Yok Đôn*

Đăk Lăk, tháng 7 năm 2011

1 Nguồn gốc loài ếch nuôi

1.1 Giới thiệu:

Ếch lai: Con lai giữa bố là ếch Thái Lan (*Rana rugulosa*) và mẹ là ếch đồng (*Rana tigerina*)

- Trọng lượng trung bình: 220g/con khi xuất bán ở 2.5 tháng tuổi.
- Được nhiều cơ sở ở phía Nam lai tạo từ ếch đồng thuần hóa và ếch Thái Lan .
- Khả năng thích nghi điều kiện nuôi và ăn thức ăn là cám viên tổng hợp.

1.2 Nguồn giống

Ếch giống được đặt mua từ **Trang trại miền Đông**

- Chủ trang trại: Huỳnh Vạn Kim
- Địa chỉ: 305 Ấp 30 – 4, xã An Linh, huyện Phú Giáo, tỉnh Bình Dương
- Điện thoại: 0650 655 1405; Di động: 0987015405

Tiêu chuẩn ếch giống: Ếch đạt 30 – 40 ngày tuổi, trọng lượng của 100 – 150 con đạt 1 kg (1.000 con tương đương khoảng 10kg). Ếch có kích thước đồng đều nhau

2 Kỹ thuật nuôi ếch lai

2.1 Nguồn nước:

- Độ mặn: Ếch phải nuôi nơi có nước ngọt hoàn toàn, độ mặn không quá 5 phần ngàn.
- pH nước trong khoảng 6,5 - 7,5. Độ pH của nước trong khoảng 7,0 – 7,5 là phù hợp. Trường hợp nước quá phèn phải xử lý bằng vôi, cụ thể là ngâm vôi tạt vào nước và kiểm tra độ pH trước khi thả ếch, cũng như khi thay nước.
- Nguồn nước không bị ô nhiễm bởi nước thải, thuốc diệt cỏ, thuốc trừ sâu,... Có thể sử dụng nước giếng, nước sông, suối hay nước ao hồ.
- Nhiệt độ nước thích hợp trong khoảng 25 - 32°C, tốt nhất là 28 - 30°C

2.2 Thiết kế nuôi ếch bằng lồng lưới đặt trong bể giả bằng bạt nhựa hoặc ao hồ sẵn có

i) Địa điểm và những dụng cụ cần có để nuôi ếch:

- Địa điểm: Nuôi ếch cần bố trí những nơi yên tĩnh, ít bị tác động, ít người đi lại, không ồn ào, dưới tán cây ít rụng lá
- Diện tích mặt nước:
  - + Nếu có ao, hồ sẵn có, tận dụng mặt nước để nuôi ếch; dưới lồng ếch có thể nuôi các loài cá như trê phi, rô phi, rô đồng và cá lóc tận dụng thức ăn thừa của ếch.
  - + Nếu không có ao hồ sẵn thì cần có diện tích đất đủ rộng, bằng phẳng, thoát nước được, để làm bể giả
  - + Bể giả: Được làm bằng bạt nhựa không thấm nước, kích thước phải lớn gấp đôi tổng diện tích bề mặt lồng lưới đặt bên trong. Đáy bể thiết kế ống thoát nước. Mực nước trong bể điều chỉnh luôn giữ ở khoảng từ 40 – 50cm.
- Lồng lưới: Kích thước mỗi lồng (cao x rộng x dài) là 0,8m x 1,8m x 2,5m, với diện tích đáy mỗi lồng là 4,5m² (số lượng lồng tùy thuộc vào quy mô và số lượng ếch nuôi). Lồng được làm bằng lưới nylon (cỡ 60 mắt/m²), đáy lồng làm bằng loại lưới thưa hơn
- Đệm lót đáy lồng: Được đan bằng xốp mỏng, giúp cho lồng có thể nổi trên mặt nước, nhưng vẫn đảm bảo đủ nước cho ếch sống trong lồng.
- Ếch không chịu được trời quá nắng hoặc nước mưa trực tiếp, nên cần che hồ, bể, lồng nuôi ếch bằng lưới len, hoặc dưới tán cây thưa.

Tấm đệm xốp lót đáy lồng, bên trên che lưới len – Hộ ông Nguyễn Văn Thìn

Lồng lưới đặt trên mặt nước, trong hồ bạt nhựa – hộ Nguyễn Thị Hoài

Lồng lưới đặt trên mặt nước hồ sẵn có – hộ Vũ Đức Thuận

ii. Bố trí lồng lưới trên mặt nước:

- Đặt tấm đệm lót đáy lồng xuống mặt nước, sau đó đặt lồng lưới lên trên tấm đệm lót, kéo căng lồng cho vuông vắn
- Nếu là ao hồ sẵn có: Có thể tận dụng các ao rộng, căng lồng dọc bờ ao để nuôi. Cần thiết kế hệ thống cầu, lối đi lại cho ếch ăn và chăm sóc
- Nếu là bể giả bằng bạt nhựa: Phải đảm bảo các cọc chắc chắn để căng lồng lưới bên trong
- Nên kiểm tra độ pH của nước, nếu chưa đảm bảo cần thiết phải điều chỉnh bằng vôi, vôi còn có tác dụng sát trùng đối với ao hồ sẵn có trước khi thả ếch giống
- Mức nước trong lồng đảm bảo ngập khoảng 2/3 thân ếch. Trong lồng nuôi ếch có thể thả một ít rau muống
- Che hồ, bể nuôi ếch bằng lưới len ở phía trên (diện tích che khoảng 2/3 hoặc toàn bộ diện tích mặt nước)

Ếch giống thả ở hộ Nguyễn Thị Hoài

Lồng lưới đặt trong bể giả ở hộ anh Y Sơ Ly

Thả ếch giống ở hộ ông Vũ Đức Thuận

2.3 Mật độ thả nuôi

Mật độ ban đầu trung bình khoảng 200 con/ m² mặt nước. Với diện tích lồng lưới là 4,5m² (1,8m x 2,5m) thả được 900 – 1000 con ếch giống

Sau khi thả nuôi 7 - 10 ngày phải kiểm tra lựa nuôi riêng những con ếch lớn vượt đàn trong lồng lưới thứ 2 để tránh sự cắn và ăn thịt lẫn nhau. Khi ếch đạt trọng lượng 50 - 60gr sự ăn nhau giảm.

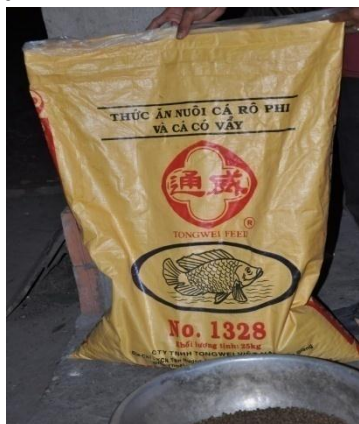
Như vậy, để nuôi 1.000 con ếch giống cần phải có ít nhất 2 lồng lưới với kích thước trên. Mục đích để tách ếch kích cỡ khác nhau riêng, đảm bảo mật độ thích hợp để ếch tăng trưởng :

- Tháng thứ hai: 100 - 150 con/m²
- Tháng thứ ba: 80 - 100 con/m²

2.4 Thức ăn

Nuôi ếch lai sử dụng được thức ăn viên nổi ngay từ ếch con (1 tháng tuổi). Tại Việt Nam chưa có thức ăn chuyên cho ếch. Có thể sử dụng thức viên nổi cho cá da trơn hay cá rô phi của các công ty CARGILL, BLUE STAR, UNIPRESIDENT, TONG WEI. Thức ăn viên nổi có kích cỡ và hàm lượng protein thay đổi theo kích cỡ hay tuổi của ếch nuôi.

Giới thiệu loại cám TONG WEI số 1328 với các kích cỡ khác nhau, sử dụng để nuôi ếch

Hàm lượng đạm	Kích thước viên thức ăn	Thời gian nuôi từ giai đoạn ếch con
30%	4,0 mm	Tuần đầu từ khi thả ếch giống
25%	6,0 mm	Từ tuần thứ 2
22%	9,0 mm	Từ tuần thứ 3 đến khi thu hoạch

2.5 Chăm sóc

- Cho ếch ăn nhiều lần trong ngày:
  - + Ếch giống (1 – 4 tuần): 3 - 4 lần trong ngày. Lượng thức ăn 7 - 10% trọng lượng thân (khoảng 7lạng – 1kg thức ăn cho 1000 con ếch có trọng lượng 10kg).
  - + Ếch lớn (sau 4 tuần): 2 - 3 lần/ngày. Lượng thức ăn 3 - 5% trọng lượng thân
- Ếch ăn mạnh vào chiều tối và ban đêm hơn ban ngày (lượng thức ăn vào chiều tối và ban đêm gấp 2 - 3 lượng thức ăn ban ngày).
- Cách cho ếch ăn:
  - + Vãi thức ăn vào lồng ếch sơ qua 1 lượt, chờ ếch ăn khoảng 15 – 30 phút sau nếu thấy hết lại vãi tiếp đợt thứ 2. Vãi nhiều lần cũng giúp tránh viên thức ăn gặp nước nở khi ếch chưa kịp ăn hết
  - + Theo dõi ếch ăn qua một số lần để điều chỉnh lượng thức ăn sao cho ếch ăn vừa phải, không để dư thừa thức ăn, vừa gây tốn phí, vừa làm bẩn nước nuôi.
  - + Chú ý: Không để ếch đói, nhưng cũng không nên cố cho ếch ăn quá no. Vì khi no, ếch nhảy, va đập rất dễ bị tổn thương phần bụng, có thể chết
- Định kỳ bổ sung Vitamin C và men tiêu hóa, giải độc gan để giúp ếch tăng cường sức khỏe và tiêu hoá tốt thức ăn.
- Thường xuyên thay nước sạch và đảm bảo độ pH thích hợp cho ếch, tùy vào nguồn nước trong bể nuôi mà có thể thay nước trong thời gian từ 3 – 7 ngày/lần. Đặc biệt theo dõi điều chỉnh độ pH của nước sau khi trời mưa và những lần thay nước.
- Cần chú ý kiểm tra lồng nuôi, phát hiện kịp thời các khe hở, lỗ hở, các sinh vật ăn thịt ếch (chuột, rắn...) làm hao hụt số lượng ếch nuôi.
- Hàng tháng cần phân loại ếch để tách nuôi riêng những con không cùng kích cỡ, tránh để những con lớn ăn thịt con nhỏ.

Vitamin C

Men tiêu hóa

Men và thuốc giải độc gan

2.6 Phòng trị bệnh

Trong quá trình nuôi, ếch có thể bị mắc một số bệnh như bệnh chương hơi, bệnh đường ruột, bệnh trùng bánh xe... nguyên nhân chủ yếu do nước nuôi bẩn, môi trường nuôi bị ô nhiễm. Để phòng bệnh, cần giữ sạch nước nuôi, nếu nước bẩn, nước tù đọng, nước bị chua... cần thay nước mới. Tuyệt đối không để nước ao bị nhiễm các hóa chất bảo vệ thực vật, các loại thuốc diệt cỏ. Khu vực nuôi cần được giữ yên tĩnh ếch mới ăn nhiều và chóng lớn. Thức ăn phải sạch, không bị thối hỏng. Khi phát hiện ếch bị bệnh cần điều trị kịp thời và dứt điểm, nếu con ếch nào chết cần loại bỏ ngay.

Phòng bệnh

- Vệ sinh và tẩy trùng ao, vườn trước khi nuôi bằng vôi
- Đảm bảo nguồn nước sạch và giữ được vệ sinh khu nuôi ếch; nước ao nuôi không bị chua, thối đục, không có hoá chất độc.
- Kiểm tra ếch giống khi mua về, có thể tắm nước muối ăn 3%; nếu con nào bị chết phải loại bỏ ra ngay.
- Đảm bảo số và chất lượng thức ăn trong từng giai đoạn phát triển của nòng nọc và ếch;
- Không khuấy động làm ếch giật mình căng thẳng. Cho ăn thức ăn tươi, sạch. Có bóng mát che nắng, chống nóng. Chú ý không để chim chuột ăn thịt ếch..

Trị một số bệnh thường gặp

Nguyên nhân gây bệnh cho ếch thường là do ếch ốm yếu, môi trường nuôi nhiễm bẩn, ếch rất dễ bị bệnh ngoài da, sau đó nhiễm trùng dẫn đến ếch bị sưng bụng, da tái đi, không ăn và chết.

Bệnh trương hơi:

Dấu hiệu thường thấy ở nòng nọc, bụng trương to và ngửa bụng lên mặt nước, bệnh này do nước thối bẩn, thức ăn ươn thối.

Phải tháo hết nước trong bể, vớt nòng nọc thả vào chậu chứa khoảng 5 lít nước hoà với 3 lọ Penicillin loại 1 triệu đơn vị, ngâm tắm nòng nọc trong 30 phút rồi thả vào bể đã làm vệ sinh, thay nước mới. Cũng có thể tắm bằng Sunfat đồng (CuSO_4) nồng độ 5 phần triệu hoặc nước muối ăn 3% trong 10 phút.

Bệnh đường ruột (bệnh kiết lỵ):

Dấu hiệu thường thấy là ếch bài tiết ra phân trắng và phân sống. Khi bị bệnh hậu môn đỏ, bóp hậu môn thấy máu chảy ra.

Dùng một viên Ganidan/1.000-3.000 con/ngày (hoặc 1 viên/1kg thức ăn), trộn vào thức ăn liên tục trong 3-4 ngày. Khi nòng nọc bị bệnh phải giảm lượng thức ăn xuống còn 50% lượng thức ăn hàng ngày.

Bệnh đốm đỏ đuôi:

Bệnh do vi khuẩn gây nên. Ở đuôi ếch có những đốm đỏ, sau vài ngày không chữa kịp thời sẽ bị lở loét. Bệnh thường thấy ở ếch giống.

Khi phát hiện bệnh, trước hết phải thay nước, nếu không hiệu quả phải dùng thuốc Sunfat đồng phun xuống ao và vườn. Liều lượng 1,5g/m³. Bệnh này rất dễ lây lan do đó cần có biện pháp đề phòng lây lan thành dịch.

Bệnh trùng bánh xe:

Ký sinh ở da nòng nọc, khi trời nóng, gió đông thường xảy ra bệnh này. Khi có trùng ký sinh, da ếch tiết ra nhiều dịch nhờn, tạo nên những điểm màu trắng bạc.

Dùng sunfat đồng liều lượng 2-3g/m³ nước phun toàn ao, hoặc tắm cho ếch với liều lượng 5-7g/m³ trong vòng 10-15 phút, hay tắm trong nước muối 2-3% trong vòng 10-15 phút.

3 Tăng trưởng, năng suất của ếch nuôi

Trường hợp ếch lai thử nghiệm nuôi ở buôn Drếch B, qua theo dõi thấy tăng trọng của ếch như sau:

- 2 tuần đầu (12 – 15 ngày): Tăng trọng trung bình mỗi con từ 2,8 – 3,0g/ngày
- 7 tuần tuổi (50 – 55 ngày): Tăng trọng trung bình mỗi con từ 2,9 – 3,3g/ngày.

Với mức độ tăng trọng như trên thì trọng lượng của mỗi con ếch trung bình

- 2 tuần đầu (12 – 15 ngày): Trọng lượng trung bình của ếch đạt từ 33,6 - 36g/con
- 7 tuần tuổi (50 – 55 ngày): Trọng lượng trung bình của ếch đạt từ 145 – 165g/con.
- Dự kiến đến 10 tuần tuổi (70 – 75 ngày): Trọng lượng của ếch đạt từ 217 – 247g/con

Thực tế, đến tuần thứ 7 (50 – 55 ngày) một số hộ nuôi ếch đã phải xuất bán dần vì có một số cá thể ếch lớn nhanh, trọng lượng đạt từ 180 – 220g/con. Nếu cứ tiếp tục nuôi sẽ không hiệu quả vì ếch lớn sẽ cạnh tranh thức ăn với các cá thể nhỏ hơn, cắn nhau,... Do vậy, trường hợp này phải lựa ếch lớn bán dần để lấy diện tích cho số lượng ếch nhỏ tiếp tục lớn lên.

Như vậy, nếu nuôi ếch lai ở địa phương đảm bảo những điều kiện về giống, nguồn nước, thức ăn, kỹ thuật chăm sóc nêu trên thì thời gian nuôi 1 lứa ếch kéo dài từ 70 – 75 ngày (khoảng 2 - 2,5 tháng/lứa) thì **mỗi con đạt trung bình 220g. Với 1.000 con giống ếch ban đầu đến khi xuất bán đạt tỷ lệ sống 85%** tức là 850 con được xuất bán; với trọng lượng bình quân một con là 220g thì tổng **khối lượng ếch bán ra là 187kg.**

Kiểm tra ếch 12 ngày tuổi – hộ ông Nguyễn Văn Thìn

Ếch 50 ngày tuổi ở hộ anh Y Sơ Ly

Kiểm tra ếch nuôi 50 ngày tuổi

4 Hiệu quả kinh tế của ếch lai nuôi

Chi phí nuôi ếch: Được tính toán cho nuôi 1.000 con với 2 lồng lưới và thả trong bể nhựa hoặc hồ nước

T	Loại chi phí	Số lượng	Đơn giá (đ)	Nuôi trong lồng bạt nhựa (đ)	Nuôi trên mặt nước hồ sẵn có (đ)
I. Chi phí vật tư, thiết bị (Sử dụng cho 10 lứa, với 2 lồng lưới)					
1	Bạt nhựa (4m x 8,5m) * 2 lần	1	680,000	680,000	
2	Lưới che mát (7m x 2m)	2	70,000	140,000	70,000
3	Lồng lưới (vèo) (1,8m x 2,5m)	2	145,000	290,000	145,000
4	Đệm xốp lót đáy lồng lưới	2	45,000	90,000	45,000
5	Ống nhựa thoát nước (ø 6 - 3,2m)	1	75,000	75,000	75,000
6	Dây thun (m)	1	7,500	7,500	7,500
7	Kềm buộc (kg)	1.2		38,000	38,000
8	Dụng cụ đo pH nước	1	45,000	45,000	45,000
Tổng vật tư, thiết bị				1,365,500	425,500
II. Chi phí giống, cám, thuốc cho 1000 con					
1	Tiền giống	1000	1,000	1,000,000	1,000,000
2	Vận chuyển con giống			200,000	200,000
3	Cám cho ếch ăn hết lứa (6 - 9 bao tùy loại)			2,195,000	2,195,000
4	Thuốc Vitamin C (gói)	2	30,000	60,000	60,000
5	Men tiêu hóa (gói)	2	15,000	30,000	30,000
6	Thuốc giải độc gan (gói)	2	11,000	22,000	22,000
Tổng giống, thuốc, thức ăn				3,507,000	3,507,000
Tổng chi phí chung				4,872,500	3,932,500

Như vậy **chi phí ban đầu** cho nuôi 1.000 con ếch với 2 lồng lưới theo 2 phương pháp biến động từ **3.9 triệu đồng** (Nuôi trên mặt nước hồ có sẵn) đến **4.9 triệu đồng** (Nuôi trong bể lồng bạt nhựa). Trong đó lưu ý chi phí cho vật tư, thiết bị được tính toán để có thể nuôi 10 lứa mới thay thế, do đó để tính toán chi phí cho 1 lứa nuôi 1.000 con thì chia chi phí này cho 10, lúc này chi phí là từ 42.500 đ (Nuôi trên mặt nước hồ) hoặc 136.550 đ (Nuôi trong lồng bạt nhựa) cho 1 lứa nuôi.

Thu nhập từ ếch nuôi (Chưa trừ chi phí): Kết quả thử nghiệm tính trung bình từ 3 hộ (1 hộ không tính toán do điều kiện nước nuôi chưa bảo đảm), cho thấy: Với 1.000 con giống ếch ban đầu nuôi trong 2 lồng lưới, đến khi xuất bán đạt tỷ lệ sống 85% tức là 850 con được xuất bán; với trọng lượng bình quân một con là 220g thì tổng khối lượng ếch bán ra là 187kg; với **giá bán thấp nhất là 40.000đ/kg** (giá địa phương), thì **tổng thu nhập là 7.480.000 đ**.

Hiệu quả kinh tế của nuôi ếch: Được tính toán trung bình với nuôi 1.000 con ếch giống, có hai lồng lưới và theo 2 phương pháp: Nuôi trong hồ bạt nhựa và trên mặt nước hồ có sẵn. Thời gian nuôi một lứa là 75 ngày (2.5 tháng)

Tổng thu (đ)	Tổng chi phí (đ)		Lãi sau 75 ngày nuôi (2,5 tháng) (đ)	
	Hồ bạt nhựa	Hồ sẵn có	Hồ bạt nhựa	Hồ sẵn có
7,480,000	3,643,550	3,549,550	3,836,450	3,930,450

Kết quả tính toán hiệu quả kinh tế cho thấy **lãi cho một lứa nuôi 1.000 con ếch giống** với 2 lồng lưới trong 2.5 tháng là **3.8 – 3.9 triệu đồng**. Như vậy bình quân là thu được lãi ròng **1.5 triệu đồng/tháng**.

Thực tế cho thấy mỗi hộ có thể nuôi khoảng 4 lồng lưới với khoảng **2.000 con/lứa** trong bể bạt nhựa, thì có thể thu được **3 triệu đồng/ tháng**. Nếu hộ có hồ ao thì số lượng nuôi có thể lên đến **5.000con/lứa** với 10 lồng lưới, thì thu nhập sẽ lên đến **7.5 triệu đồng/tháng**.

4.1 Rủi ro và những điều cần chú ý khi nuôi ếch

Rủi ro:

Thực tế thử nghiệm ở một hộ nuôi ếch trong lồng lưới đặt trên mặt nước của hồ sẵn có tại địa phương cho thấy sau những trận mưa lớn, ếch có hiện tượng bỏ ăn và chết nhiều. Có ngày chết khoảng 70 – 100 con. Hiện tỷ lệ sống của ếch nuôi ở hộ này chỉ còn 20%.

Một số lý do ếch chết hàng loạt ở giai đoạn này:

- Xung quanh hồ nước nuôi ếch là ruộng lúa. Khi trời mưa nước từ ruộng lúa chảy xuống hồ, trong đó có thể có dư lượng thuốc hóa học (thuốc diệt cỏ, thuốc trừ sâu),... làm ô nhiễm nguồn nước nuôi vượt quá ngưỡng chịu đựng của ếch (có thể cá sống được).
- Cũng không loại trừ trường hợp sau khi lấy thức ăn cho ếch, không cột kỹ miệng bao. Trời mưa, không khí ẩm làm mốc thức ăn. Khi cho ếch ăn thức ăn ẩm mốc ếch cũng dễ mắc bệnh đường ruột hoặc chướng hơi.
- Cho ếch ăn lượng thức ăn quá nhiều/1 lần ăn cũng dễ làm cho ếch bị chướng hơi, khi nhảy gây vỡ bụng mà chết

Chú ý:

Để tránh những rủi ro trong quá trình nuôi, cần chú ý những điểm sau

- Tuyệt đối giữ nguồn nước nuôi sạch, không ô nhiễm. Nếu là hồ nước tự nhiên phải xa các nguồn gây ô nhiễm như nước thải từ nhà ở, trạm sửa chữa máy móc, nước tràn vào từ ruộng lúa, đất nông nghiệp có sử dụng thuốc hóa học,...
- Thức ăn cho ếch phải đảm bảo: Mùa mưa ẩm khi cho ăn nhớ cột và đậy kỹ bao thức ăn của ếch, tránh gây ẩm mốc. Kiểm tra thường xuyên để phát hiện thức ăn bị ẩm mốc để loại bỏ.
- Cho ếch ăn lượng vừa phải và rải đều ở nhiều lần ăn, tránh cho ếch ăn lượng thức ăn quá nhiều trong một lần ăn.

Tài liệu tham khảo

1. Vũ Như Hoa, 2009. Kỹ thuật nuôi ếch. <http://hoamtb116.violet.vn/present/>
2. Huỳnh Vạn Kim, 2011. Kinh nghiệm thực tế nuôi ếch lai tại Trang trại Miền Đông, Phú Giáo, Bình Dương
3. <http://agriviet.com/nd/798-ky-thuat-nuoi-ech-bang-long-luoi-va-bang-be-xi-mang/>
4. <http://chonongnghiep.com/forum.aspx?g=posts&t=403>
5. http://www.khoahoc.com.vn/doisong/ung-dung/15125_Ky-thuat-nuoi-ech.aspx
6. <http://longdinh.com/default.asp?act=chitiet&ID=57&catID=1>
7. <http://www.scribd.com/doc/7400344/K-thut-nuoi-ch-ng>
8. <http://diendan.camau.gov.vn/showthread.php?t=9714>
9. <http://bannhanong.vn/danhmuc/NQ==/baiviet/Ky-thuat-nuoi-ech-thuong-pham/Njg1/index.bnn>